

heraf kan opstaa Vanskeligheder for disse unge Foreninger, som der er god Grund for Staten til at hjælpe overfor.

Med Hensyn til Lovforslagets § 13 om Henstand for en vis Del af Statshusmændene med Afdrag paa Gælden i to Aar, de Aar, som jo vil være de vanskeligste, vil jeg gerne sige, at vi for vort Vedkommende ingen Betænkeligheder nærer ved at gaa med dertil. Der er her ikke Tale om Eftergivelse, og altsaa ikke om en Særfordel, en Særret, der fra Statens Side gives disse Statshusmænd. For saa vidt kan vi godt tiltræde Forslaget. Jeg vil antage, at dette Forslag i alt vil komme til at berøre en 5 000—6 000 Husmænd. Men hertil skal jeg føje, at det kan ikke være anderledes, end at naar man ser dette Forslag, gaar Tanken straks til de mange Landbrugere udenfor Statshusmændenes Kreds, som har købt i disse Aar, og det ved alle, at blandt dem er der mange, som kun ved Dygtighed og Spar-sommelighed har skaffet sig Mulighed for at faa eget Hjem. Det Forhold, vi her staar overfor, er jo det simple, at Paripolitikken har berøvet dem alt det, de ejer, har medført, at de enten herefter maa leve i Armod og Slid, eller at de maaske ikke en Gang vil kunne blive ved deres Virksomhed.

Det forekommer os, at sammen med det Forslag, her er stillet, maa behandles Spørgsmaalet om en Haandsrækning til dem, jeg her har nævnt. Jeg er ganske klar over, at overfor dem, der har købt i det frie Marked, kan Spørgsmaalet ikke løses paa samme Maade og efter en Linie, som det kan for Statshusmændenes Vedkommende. Men jeg kan dog ikke tro andet end, at der vil kunne findes en Form for et Moratorium, som kan hjælpe dem, der fortjener det mest.

Denne Tanke er, har jeg set, afvist af Landboforeningerne, vistnok med den Begrundelse, at man maa regne med, at et saadant Moratorium vil være svækkende for Realkreditte. Jeg vilde finde dette ganske utænkeligt, naar Kreditforenings- og Hypotekforeningslaan holdes udenfor en saadan Lovgivning. Men man maa dog i denne Forbindelse huske paa, at mange af dem, der har købt i disse Aar, har forpligtet sig til ekstraordinært store Afdrag paa Gælden til den foregaaende Ejer; altsaa der foregaar en Gældsstiftelse mellem Sælger og Køber, som indeholder store ekstraordinære Afdrag paa Gælden. Og jeg kan ikke tro, at det i mindste Maade vilde rokke Realkreditte her i Landet,

om i saadanne Tilfælde, hvor det er en Mands økonomiske Eksistens om at gøre, de ekstraordinære Afdrag midlertidigt blev nedsat til Afdrag af ordinær Størrelse. Maa jeg have Lov til at føje til dette Afsnit, at det forekommer mig, at der i den Skæbne, der har ramt mange af de unge Landmænd, som i det sidste Aar er lokket ind i Ejendommene, for derefter at blive Paripolitikken Ofre, ligger en saadan Tragedie, at jeg synes, det er Rigsdagens og Regeringens Pligt ogsaa paa anden Maade nøje at overveje, om der ikke skulde kunne findes andre Veje, eventuelt ved Bistand af Landbrugsorganisationerne eller Kommunalbestyrelserne, til at række en hjælpende Haand til dem, om hvem det kan siges, at de har Ænergien og Dygtigheden og Evnen til Sparsommelighed, men for hvem det blot gælder om at komme over det døde Punkt, de befinder sig paa i Øjeblikket.

Med Hensyn til Afsnit III om Boligbyggeriet vil jeg sige, at det vilde være overordentlig beklageligt, om Boligbyggeriet skulde standse i den kommende Vinter. Det vilde være beklageligt af Hensyn til den Arbejdsløshed i Byggefagene, som vilde være Følgen deraf, og ogsaa af Hensyn til de indirekte Virkninger, det vilde faa paa Arbejdsløsheden indenfor andre Industriefag. I København og Provinsbyerne er endnu nogle Tusind Løjligheder under Opførelse, og for saa vidt vil det ikke standse paa een Gang, men vi ser dog, hvorledes Arbejdsløsheden allerede er stærkt stigende indenfor Byggefagene. Og hele det Spørgsmaal, der rejser sig her, maa sammenholdes med Kreditindskrænkningen, der gør, at der sikkert ikke vil være Mulighed for en Belaaning, hvorved man allerede nu kan sætte Byggeriet i Gang uden større Støtte. Derfor er det meget muligt, at Forholdet ligger saadan, at vil vi oprettholde Byggeriet i samme Omfang, vil Støtte være nødvendig. Og for saa vidt kan man finde en Trøst deri, at hvis Staten gaar til at forøge den Sum, der her er stillet til Raadighed, vil det utvivlsomt ikke komme til at betyde nogen Risiko for Staten efter de forøgede Krav, der ved Gennemførelsen af den sidste Lov er stillet til dem, der bygger, og naar der tages Hensyn til det Punkt, vi nu er naaet til i hele Prisfaldet, er det ganske utvivlsomt, at en saadan Støtte ikke nu indeholder nogen Risiko for Staten.

Men derfor bliver der alligevel et Spørgsmaal tilbage, og det er: Er der Brug for de paagældende Løjligheder?